

ผนวก ข

กระบวนการผลิตข้าวอินทรีย์

รายการการผลิต	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
หลังเก็บเกี่ยว เตรียมดิน และเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด ถั่วเขียวและถั่วดำต้องไถ 2 ครั้ง ครั้งที่หนึ่งตากดิน ครั้งที่ ที่สองหว่านแล้วไถ ถั่วลิสง ต้องไถอย่างน้อย 3 ครั้ง ครั้งที่ 4 จึงปลูก ส่วนถั่ว พรว้าถ้าจัดการไม่ได้ก็ไถแค่ ครั้งเดียว	↔											↔
เริ่มเก็บผลผลิตปุ๋ยพืชสด ชนิด ถั่วเขียวและถั่วดำ		↔										
เริ่มเก็บถั่วลิสง ถึงจะมา เริ่มเก็บถั่วพรว้า				↔								
ไถนาเตรียมแปลงถ้าใช้ปุ๋ยพืช สดก็ไถกลับถ่านดำจะนิยม ใช้ไถน ไม่ต้องรอกออกดอกไถ กลับเมื่อต้นต้นสูงประมาณ 1.50-2.00 เมตรถ้าปล่อยให้สูง กว่านี้จะจัดการลำบาก ถ้าทำ นาดำจะใช้ปุ๋ยพืชสด นหว่าน จะใช้ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกขี้ไก่ ใน การไถนา				↔								
เตรียมหว่านข้าว จัดการ น้ำและวัชพืช ลงแปลงนา อย่างน้อยอาทิตย์ละ 2 ครั้ง						↔	↔	↔	↔			
เก็บเกี่ยวผลผลิต นวด ไถ กลับต่อซัง										↔	↔	

ที่มาข้อมูล: สัมภาษณ์ นายทองมา เปรียบยิ่ง และ นายภาคภูมิ อินทร์แป้น

จากตารางแสดงกระบวนการผลิตข้าวอินทรีย์ ซึ่งสมาชิกและผู้นำจะมีการกล่าวถึงว่า การทำนาอินทรีย์นั้นจะไม่ได้หยุดเพราะวิธีการผลิตจะต้องเอาใจใส่และลงแปลงอยู่ตลอดเวลา ถึงหมดนาก็ตาม ผู้ศึกษาจึงได้สัมภาษณ์และทำปฏิทินการผลิตแบบของสมาชิกเกษตรธรรมชาติ ตำบลหมอ ในกระบวนการผลิตนั้นจากการสัมภาษณ์จะใกล้เคียงกันจะต่างกันบ้างเล็กน้อยใน วิธีการผลิต ซึ่งบางรายจะไม่ทำทุกกระบวนการหรือขาดบางกระบวนการแล้วแต่ความสะดวกและ สมัยครใจของแต่ละราย

ช่วงปลายธันวาคม-มกราคม หลังที่เก็บเกี่ยวเสร็จแล้ว สมาชิกก็ต้องเตรียมเมล็ดพันธุ์ปุ๋ยพืชสด เช่น ถั่วเขียว ถั่วดำ ถั่วพรี ถั่วลิสง ที่จะทำการหว่านหรือหยอดตามลยไถ โดยถั่วส่วนมากจะทำการหว่าน ถั่วเขียว ถั่วดำ จะต้องไถ 2 ครั้ง เนื่องจากไถครั้งแรกตากดิน ไถครั้งที่สอง หว่านเมล็ดก่อนแล้วไถ ถั่วลิสงต้องไถกลบอย่างน้อย 3 ครั้งครั้งที่ 4 จึงปลูกได้ ถั่วพรีถ้าจัดการไม่ได้หรือไม่มีเวลาไถไถครั้งเดียว ปลายกุมภาพันธ์-กลางเดือนมีนาคม เริ่มเก็บถั่วเขียวและถั่วดำ ปลายเดือนเมษายน เก็บถั่วลิสงแล้วถึงเก็บถั่วพรี พฤษภาคม ฝนแรก ไถนาเตรียมแปลง ถ้าใช้ปุ๋ยพืชสดก็หว่านพืชตระกูลถั่ว ถ้านาดำก็จะใช้ไถน การจัดการไถน ไม่ต้องรอให้ไถนออกดอกสามารถไถกลบได้เลย พอสูงประมาณ 1.5-2.0 เมตร ถ้าไถนสูงกว่านี้จะจัดการลำบาก จากนั้นก็เตรียมดินทำนา นาดำใช้ปุ๋ยพืชสด นาหว่านใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก ชีไก่ มิถุนายน เตรียมหว่านข้าว และรอคูนน้ำเข้านา ดูแลวัชพืช อย่างน้อยต้องไปนาอาทิตย์ละสองครั้ง เพื่อดูแปลงนา ปลายเดือน ตุลาคม-พฤศจิกายน เป็นต้นไป เก็บเกี่ยวข้าว นวดข้าว